

Theorema

Scribi ab aliquo alio nec p̄cipi aliquo sensu p̄t habet esse. s̄b
hostia quod declarare volebam.

Theorema.xvi.

Qchrist⁹ oculo corpali se non videt i hostia pue
in hostia habet esse

Conmiserter a doctoribus dicitur q̄ licet ch̄n⁹ existens
in hostia ab aliquo alio videri corporaliter non possit a se ipso
i oculo corpali videtur. Pmoi aut̄ veritatis modū et cām
declarare non est facile. Dixerūt aut̄ quidam q̄ quia oculus
ch̄n⁹ est in hostia ideo seipm in hostia videre p̄t s̄ ali⁹ oculi
lus videre ch̄n⁹ in hostia existentem nō p̄t eo q̄ ois aliis
oculus p̄t oculū ch̄n⁹ nō ē in hostia s̄ extra hostia. Hoc at̄
vt dicit̄ nō quietat intellectū, videtur enī tale dictū petere
quod est in p̄trario quia ch̄n⁹ nō se videt in hostia ratione
qua in hostia habet esse. Ad cui⁹ evidentiam norādūz q̄ nū
qua sit sens⁹ nisi sensibile moueat organū sensitū et nisi i/
primat sua specie in sensum quia nihil agit nisi fīm q̄ est in
actu. cum ergo virtus visua fiat in actu p̄ spēm visiblē nisi
visibile ageret i visu nūqm esset visio. Ad hoc autē q̄ agens
agat in aliquid duo requirūt. Primo enī requiri q̄ agens
sit in ea dispōne q̄ possit agere. ppter quod nisi sensibile es-
set in ea dispositione qd̄ posset mouere sensum; null⁹ fieret
sensus. Secundo requiritur q̄ passus sit in ea dispositione
q̄ possit moueri ab actu. ppter q̄ quātūcūq̄ sensibile esset in
ea dispositione q̄ posset mouere organū. Si tamē sens⁹ nō
esset in dispositione qua posset moueri i qua posset pati ab
ipso sensibili etiā nō fieret sens⁹. Hac at̄ duplixi via declarare
possimus christum non videre se in hostia vt existit in
hostia. Si ei christus vt existit in hostia se videret oportet
nos dicere christum ibi existentem esse in ea dispositione q̄
posset mouere visum, et oculum eius ibi existentem esse in

xvi.

illa dispositione q̄ possit immutari a sensibili. horum neutrum verum est. Nam illa triplici via qua declaratum est in prece dentibus ch̄m existentem in hostia non esse in ea dispositōne q̄ immutare poss̄ oculum ali cū alterius ostendit p̄t ch̄i sum ibi existentem in ea dispositōne nō esse q̄ immutare pos sit p̄prium organū sensitū. Dicebatur ei p̄mo q̄ quia substantia est sensibilis solum p̄ accidens et nō sentitur nisi mediante quantitate et qualitate, qualitas at et quantitas et cetera accidentia sūt in hoc sacramento mediante substātia. si ergo ip̄a substātia imēdiate sentiri non p̄t oportet q̄ talia non sint in ea dispositōne q̄ possint sentiri et q̄ possint immutare visum. Iḡt sicut alius oculus ab oculo ch̄i non videt ipsum ut est in hostia q̄a ab eo immutari non p̄t. sic nec ch̄i sum ut existit in hostia a se ip̄o videri poterit quia oculus ei a se ip̄o ut existit in hostia immutari nō valet. Secundo ch̄i sum existens in hostia ut dicebatur non videt ab alio oculo corpali q̄a ibi saluari nō potest modus videndi. semper enī videmus sub angulo et videmus modo p̄zamidali cuius pyramidis basis ē res visibilis, quia ergo ch̄ius nō est i hostia mō extenso nullius pyramidis p̄t esse basis id est ab alio videri non p̄t. et si non videt ab alio q̄r ibi salvare nō possumus modū videndi. sic enī nec a se ip̄o videbitur ut existit i hostia et q̄ modus videndi ibi saluari nō p̄t. Tertio ostendebatur hoc idem ex pte mediū quia nūq̄ visibile est in ea dispositōne ut possit videri nisi imēdiate attingat acrem vel ali quod diafanū. et quia nō p̄petit ch̄io existenti sub hostia imēdiate attingere diafanū; Excludere possumus q̄ non solū ab alio sed etiam a se ip̄o nō videtur ch̄ius ut existit i hostia omnes ergo ille rationes p̄ quas concludebamus christum existentem in hostia non videri ab alio quia non est sic sensibilis q̄ sit i ea dispositōne qua posuit ylum immutare: adaptari possunt. q̄ etiam a se ip̄o videri nō possit. Immo p̄ter rationes sumptas ex pte sensibilis possumus addere rationes ex pte organi. Triplici enī via concludere possumus oculum ch̄i ut est in hostia non esse in ea dispositōne qua

Theorema

possit a sensibili immutari. Primo quia nunquam visus est in ea dispositione ut possit mutari a visibili nisi sit debita distantia inter organum et rem visam. sensibile enim possum supra sensum nullum facit sensum ut dicitur in secundo de anima. Quia ergo sic est christus in hostia qd ubi est oculus ibi est quodlibet membrum chri ut oculus christi existit in hostia nullum membrum christi videre poterit. Non ergo christus ut existit in hostia se ipsum videre potest. Secundo declaratur hoc idem si consideramus iudicium rerum sensibilium. Nam nisi organum habeat esse modo quantitatino nunquam poterit indicare recte de re visa. Nam ut superius dicebatur ideo dextra apparent dextra et sinistra sinistra et non fallimur in videndo: iudicando esse a dextris que sunt a sinistris quia per partem dextram organi iudicamus de dextris, et per sinistram de sinistris. Cum ergo oculus christi non sit modo quantitatino in hostia non videbit se chrius ut ibi existit quia non haberet rectum iudicium de re visa. Immo si bene consideratur hec causa non solum arguit oculum christi esse in ea dispositione in hostia qua recte possit indicare de visibili. sed etiam per dictam causam manifeste habetur non esse in ea dispositione qua possit habere aliquid iudicium de re visa. Dicebatur enim superius qd nunquam fit visio nisi visibile quodam modo diametraliter imprimat suam speciem in organum sensituum. Cum ergo diametralis impressio quendam modum quantitatuum importat: oculus christi per modo quantitatino non est in hostia: ut ibi existit non poterit sic suscipere speciem et per consequens non erit ibi visio nec iudicium de re visa. Potest tertio hoc idem ostendi quia nullum naturale agens immediate attingit passuum ut est quid sed ut est quantum vel ut est quale. Sicut enim a nulla substantia creata egreditur actio immediate sed omne creatum agit per aliquam virtutem superadditam sue substantie. sic nulla creatura ab aliquo creato agente ut habet rationem passuum immediate attingitur ut est quid. Ostendebatur nam in commento prime propositionis solius hec immem

diate attingere passum ut est quid Dicamus ergo q̄ sicut christus non videtur in hostia q̄ ut ibi existit: non est in ea dispositione qua possit sentiri et qua possit organum immutare q̄a substantia corporis christi et quelibet substantia creata immediate non potest immutare sensum nec esse unmediatum principium alicuius actionis. sic oculus christi ut existit in hostia non est in ea dispositione qua possit s̄. eciem suscipe. et qua possit immutari a sensibili quia substantia non potest esse immediatum principium passionis. Nam cum quiditas et substantia creata consideratur sine quanto et siue quali nec consideratur ut activa nec ut passiva. si igitur omnia accidentia corporis christi sunt in hostia mediante substantia: christus ratione qua est in hostia nec immutabit nec immutabitur. nec videbit nec videbitur Apparet ergo quodammodo impossibilius esse christum ea ratione qua est in hostia existens videri a se ipso q̄ ab alio. Nam si nos videre non possumus christum existentem in hostia. hoc non contingit ex pte organi. est enim oculus noster in ea dispositione q̄ potest immutari a sensibili s̄ tota causa sumitur ex pte obiecti ut q̄ christus non est in hostia q̄ possit visum immutare s̄ si christus ratione qua existit in hostia se non videt. tam ex organo q̄ ex obiecto ratio sumi potest. non est enim christus in hostia sub ea dispositione qua possit sensum immutare nec ut oculus eius ibi sic existit q̄ possit a sensibili immutari. bene ergo dictum est q̄ christus non se videret in hostia ratione qua in hostia habet esse qd declarare volebamus

Theorema.xvij.

Ochristus se videt in hostia prout extra hostia habet esse

Cedet forte alijs similes procedendū ēē chīz n̄ vidē se i hostia
d uij

Theorem a

Et q̄ pluribus rōnibus sit ostensum q̄ ch̄us existēs in hostia rōne qua existit in hostia se non videt. hoc autē nō pati tur veritas quia ch̄us simpliciter oculo corpali se videt in hostia non tamē se videt rōne qua ibi existit s̄ ex eo q̄ extra hostiam h̄z esse. simpliciter enī pcedendum ē q̄ homo sit ali quo colo: e colo atus. licet homo vñ homo est nec sit albus nec sit niger nec medio colore coloratus. nā simpliciter ppositio iudicanda est vera si predictū puenit s̄bictō dato q̄ i tali ppositōe nō exprimatur rō et cā veritatis Nā si enī edificare puenit hōi simpliciter. hec ppositio iudicanda est vera qua dicitur q̄ homo edificat licet in ea non exprimat rō et causa veritatis Homo ei vnde homo est nō habz q̄ edificet s̄ homo edificat i quātū edicator. nō in quātū homo. ē enī hec p̄pria z pse. edicator edificat Sic quia videre se in hostia puenit ipi ch̄o; simpliciter fatendū est ch̄im se videre i hostia licet in tali dictō non exprimatur rō et causa veritatis Declaratū est enī supra ch̄im se non videre rōne q̄ existit in hostia Nunc ergo restat declarare q̄ ch̄us se videt in hostia ex eo q̄ extra hostiam habet esse. ad cui⁹ evidentiā aduertendum. q̄ licet sola substantia corporis ch̄i sit in hostia ex vi sacramenti eo q̄ solum in talem substantiaz panis substantia sit pueras ex naturali tamen pcomitantia ē ibi ch̄i sti quātitas et etiā ch̄i aia et omnes frutes anime tam organice q̄ non organice. et quicquid habet esse in h̄mōi dñib⁹. cum substantia corporis ch̄i habeat naturalem cōnexi nem ad omnia ista. vbi cunq̄ erit eius substantia ibi sp̄et esse omnia predicta. Cum igitur christus vt est in celo se ipsum videat et oculus christi suscipiat speciem christi vt ē in celo quia oculus ch̄i est in hostia et est idem oculus christi qui est in celo et in hostia: species illa visibilis que est in oculo christi existente in celo est in oculo eius existente in hostia. Non ergo christus se videt in hostia q̄ membra eius vt in hostia existunt possint sp̄em suā iprimere in oculū ch̄i s̄ q̄ oculus ch̄i existens extra hostiam suscipit similitudinez mēbrorū christi ideo ex naturali concomitantia is-

lvi.

Theorema

U piorum ch̄im existentia sed etiā intellectu v

C Multa rōntudo purissim⁹ et
curamus quamquā qualitatem intel-
ligimus enim rationabiliter co-
stelligentes et libero arbitrio via
nos inesse substantias lepatas.
q̄ sp̄em carum guidaret et magis

xviiij.

350

la sp̄es et illa similitudo habet esse in illo oculo in hostia ex-
stante. ppter quod p̄t in hostia se videre immo cū visio nō
sit in re visa s̄ in vidente eo q̄ videre et intelligere et huius/
modi ad̄ aie nō sint trāseuntes in exteriorēz materiā s̄ has
bent naturalem ordinem ad potentias in quib⁹ existit si o/
culus chī idem numero qui est in celo; est in hostia illa ea/
dem visio et ille idem ad̄ videndi numero qui est in celo in
oculo christi existente in celo; est etiam in oculo chī existen-
te in hostia. qz ḡ chīs se videt in celo ideo se videt in hostia.
Non est enī possibile esse actionē in aliquo agente nisi illud
agens agat. Impossibile est ei q̄ actus intelligēdi sit in in/
tellectu et intellect⁹ nō intelligat. Nō est ergo possibile q̄ sit
ad̄ videndi in aliquo oculo et tñ ille ocul⁹ nō videat. Pz
ergo simplicē vez esse chīm se videre in hostia tñ ut ostendit
sum est videt se ex eo qd̄ extra hostiam habet esse. Ex q̄ p̄t
q̄ cū species rei visibilis nō p̄seruet in oculo nisi ad p̄sentis/
am rei vise si posito p̄ impossibile chīs quod abſit desineret
esse extra hostiā t̄ nō eēt alicubi tanq̄ in loco p̄prio s̄ solum
sacrametalit̄ i hostia habet eē nisi fieret ibi speciale miracu/
lum se in hostia nō videt. ocul⁹ enī chī naturalit̄ loquēdo
nō p̄t in se habere spēm rei vise nisi talem speciem suscipit/
at p̄t extra hostiam habet esse. Nō ē enī in hostia ut super/
ius dicebat in dispositione q̄ possit a sensib⁹ imutari.

Theorema.xviii

Tatores chīm existentē in hostia nō solū sen-
su sed etiā intellectu videre nō possunt

Multa rōtinādo p̄quirimus t̄ de multis p̄ intellectū dis/
putamus quorum quiditatē intelligere non possumus. Di/
cimus enim t̄ rationabiliter cōcludimus substantias separatas
ēt intelligentes t̄ libero arbitrio vt̄tes et cetera talia q̄ pro/
bamus inesse substantiās separatis, quid sint tamen substantiae
separate s̄ in earum quiditatēt̄ naturam quandiu durat sta-

Theorema

tus vite presentis scire non possumus et si nescimus quid sit natura intelligentiarum nescimus quid sit earum intelligere qz si bene intelligeremus quid est intelligere angelorum cum operatio proportionata substantie ducat in cognitionem quid sit rei natura et substantia. cognito intelligere angelorum cognoscemus quid esset eorum substantia et natura. Scimus ergo indissolubilibus rationibz angelos esse intelligentes quid sit tamen eorum intelligere intellectu non capimus. Sic et de corpore christi. Suppositis fundamentis fidei multa investigando perquirimus ut supposito qz panis substantia convertatur in substantiam corporis christi et qz ipsa substantia est ibi ex vi sacramenti. Cetera vero sūt ibi ex naturali concomitantia Ex hoc in uiolabiliter concludimus christum esse totum in qualibet parte hostie et dimensiones corporis christi esse simul cum dimensionibus hostie. et cetera talia que superius probamus esse vera. Ipsam tamen christum existentem in hostia qndiu durat status presentis miserie etiam intellectu videre non possumus. qd tripli via declarari potest. primo ex parte ipsius sensus. secundo ex parte imaginationis. et tertio ex pte intellectus. Prima via sic ostendit qz fm philosophi pto posteriorz Nostra cognitio incipit a sensu et deficiente sensu necesse est deficere scientiam que fm illum sensum est. vnde in libro physicoz dicitur qz cecus a nativitate non syllogisabit de coloribus. Si ergo intellectu vide et possumus christum existentem in hostia oportet qz aliquo sensu manuducamur i illud. s. vt habitu est nullo sensu sentiri pot chns ut existit in hostia quia et accidentia corporis christi sensum nostrum immutare non possunt cum sint ibi mediae substantia que immediate sensum nostrum immutare non pot immo si fm aliquem sensum immutamus p hostiam consecrata. hoc n est fm accidentia corporis chri s fm accidentia panis quia ut infra declarabif. accidentia panis remanent postqz substantia panis conuersa est in substantiaz corporis christi. sic ergo possumus syllogizare et arguere de epi-

xvij.

351

stentia christi i hostia sicut cecus a nativitate poterit syllologare de coloribus. Si enim ceco ex nativitate dicentur aliquia principia de natura colorum posset per intellectum se mouere adcludendum alias coclusiones veras ex illis principiis tamen quod illa principia non sumpisset ex sensu sed solum narratim et per auditum illa principia cognosceret non videret ea in lumine intellectus agentis quod nihil tali lumine videtur nisi aliquo modo ex sensibilibus sumat ortum. Posset ergo homo cecus per credulitatem aliquam assentire illis principiis non directe, tamē ea intelligeret. Nec est per prae dictu quod per intellectum talia principia videret et quod tota cognitione exclusionum inititur cognitioni principiorum si cecus illa principia intellectu non videt quantumque ex illis principiis veras conclusiones eliciat non dicetur illas conclusiones videre per intellectum. Sic suo modo ex parte ista dicere possumus quod licet suppositis fidei fundamentis que ex auditu cognoscimus possumus ex talibus principiis de corpe christi existente sub hostia multas conclusiones veras eligere tamen quod illa principia non simpliciter sumunt originem ex his quod videmus in sensu: non est simpliciter concedendum quod per intellectum videamus christum existentem in hostia quod hoc non est nobis notum in lumine intellectus. Possumus ergo per fidem apprehendere veritatem predictam sed quod in lumine intellectus eam videamus et quod eam sic esse possumus ostendere simpliciter per rationem patet esse falsum. Si enī per intellectum possemus videre veritatem predictam possemus probare quicquid credimus de sacramento eucharistie. Si ut diximus in principio huius operis, ea que sunt fiduci non possunt ratione probari licet possint ratione defendi. Patet ergo ex via sensu quod christum existentem sub hostia intellectu videre non possumus. Secunda via ad probandum hoc idem ex parte imaginationis sic potest haberi. Nam secundum philosophum in tertio de anima, cum intellectus speculator necesse est simul et phantasmata speculari et in primo de anima dicitur quod intelligere vel est phantasia ques-

Theorema

Dam vel nō est sine phātasia, est enī nostrū intelligere cum
stimo et tempē vt dicitur i primo de memoria et remini-
scētia, nihil ergo itellecū vidē possum⁹ nisi qđ habz phan-
tasma vel q̄ est pportionatū phantasma habetibus Substā-
cia enī corporis ch̄i et si fīm se accepta ⁊ p̄siderata put̄ habet
esse alicubi mediantib⁹ dimensionib⁹ p̄p̄ys phantasma ha-
beat. tñ put̄ existit in hostia nec phātasma habet nec est ibi
modo pportionato habētibus fantasma. P̄ possum⁹ ergo ipaz
substātiā corporis ch̄i intelligere. s̄ eam put̄ existit i hostia
videre nō possum⁹. Qđ autē modus fīm quē est christus in
hostia transcedat virtutē phantasticā et non sit pportiona-
tus habentib⁹ phātasma sic p̄tz. Nā sicut nihil ē sensibile ni-
si sit quale et habeat esse qualitatū. Ita nihil est imagina-
bile nisi sit quātū ⁊ habeat e quātitatiū. Sicut ergo corp⁹
ch̄i existens in hostia nō p̄t p̄cipi sensu q̄ licet ibi existē-
sit quale tñ nō est ibi modo q̄litatiuo ideo sensum imutare
non p̄t. sic corpus ch̄i existens in hostia licet sit quātū q̄
q̄ntitas sua p̄prium subiectū non deserit. tñ p̄ imaginatio-
nem apprehendi non valet quia non ē ibi quātitatiue. Non
est enī ibi extenso modo q̄r non est ibi substātia mediante
quātitate s̄ quātitas mediante substātia. imaginatio aut̄ ni-
hil apprehendit nisi quod habet esse modo extenso. bñ ergo
dīatū est substātia corporis ch̄i fīm q̄ existit in hostia. non
habere phantasma. Qđ at̄ put̄ p̄siderat̄ in hostia non sit p̄/
portionata habētib⁹ phantasma sic ostendit⁹. Nāz modus
existendi quomodo corp⁹ ch̄i existit in hostia vt infer⁹ ap-
parebit potissime similat̄ modo quo spūalia sunt: sūt i cor-
poralib⁹ sive sint ibi vt forma sive vt motor. Nam sicut a/
numa rōnalis est tota in toto et tota in qualibet pte. et sicut
āgelus in ea pte corporis sive in eo corpore quod mouet. p̄io
est totus in toto et totus in qualibet pte. si corpus ch̄i ē to-
tum in tota hostia et totum in qualibet pte. Cū ergo spūalia
phantasmatib⁹ careant corp⁹ ch̄i vt existit in hostia nō so-
lum trāscendit virtutē phantasticā et caret phantasmatē
s̄ etiam nō est pportionatū habentibus phantasma. P̄at̄

XII.

Theorem

Omnis substātia separata
bōhia ⁊ intellecū vi-
nen existētis eius nulla intel-
lectus p̄ficiens inter substātias
qua substātia legare nō intellige-
re. Intellectus debet et corp⁹ p̄gatio nō
Dionysius legimus de diuina nobis
cum dīcarū q̄ nob̄ intelligere
re. Non inerit ergo lectio de diu-
inis angelis intellectus, et
latus nominat simplices intellū-
ctus cognitorum. Si ergo
simplicem et abstractum discursu seruit
et simplici genito p̄meantur na-
turae quod licet fīm rem sive re-
sūt cognitionem angelicam q̄
cognoscunt quantum ad modum

xir.

352

ergo ex pte ipius imaginationis q̄ ch̄m existentem in hostia intellectu videre nō possum⁹. Hoc etiā patet itio ex pte ipius intellect⁹. Nam cuz in hostia supnaturaliter existit et supnatura lita intellectu cape non possumus. si p̄sideram⁹ ipsum intellectū secunduz se patet esse verū q̄ ch̄m existente in hostia intellectu videre non possum⁹. Debem⁹ ergo fide ei deuotione suscipe ch̄m esse sub hostia vt tenet ecclesia. et suppositis aliquibus principijs et aliquibus fundamentis fidei possum⁹ m̄ltas veras p̄clones elicē circa pdicātū sacramētum. sicut p̄t p̄spectivis multas p̄clusiones inferre suppositis p̄positionib⁹ geometricis. nullo tamen supposito possumus defendere fidem et resistere p̄radicentibus et asserentibus fidem impossibilia continere et contradictoria implis care

Theorema.xir.

Omnis substātia separata christum existente sub hostia q̄ intellectum videre potest. modū tamen existendi eius nulla intelligentia cōprehendit

Cest aut̄ differentia inter substātias separatas et homines quia substāntie separate nō intelligent cū discursu. habet enīz intellectū deiformē et eoz agnitiō nō est discursiva vt vult dionysius septimo de diuinis noib⁹. hoīes autē intelligunt cum discursu q̄ nostrū intelligere est cum p̄tinuo et tempore Non imerito ergo sexto de diuinis nominib⁹ appellat dionysius angelos intellectuales. et homines rōnales q̄ intellectus nominat simplices intuitum. ratio vero importat discursuam cognitionem Si ergo angeli habent cognitiones simplicem et absq̄ discursu ferunt in cognitiones rez; operat q̄ simplici intuitu p̄tueantur naturas et quiditates entūz ppter quod licet fīm rem rō sive rōnalis cognitio nra plus imaretur cognitionem angelicam q̄ faciat cognitio nostra sensuia tamen quantum ad modum cognoscēdi aliquo mō

Theorema

sensus plus imitatur intellectum angelicum q̄ faciat ratiō.
Nam sicut sensus visuū simplici intuitu fertur in cognitionē colōrū et debitā conditōribus currentib⁹ ipsum non latet aliquis color. Sic substantie separet q̄ simplici intuitu fertur in cognitionem entiū; accidentia et ea que circūadiacent qui dīcītib⁹ entiū nō celat eis substāntias et naturas rex. Sicut ergo si in supficie oposita oculis nostris vñ⁹ color mutaret in aliū nō lateret nos color ille in quem color alijs eset. Cōuerſ⁹ cū nullus color excedat nostram virtutem visuam et absq̄ discursu feramur in cognitionē colōrū. Sic cū substāntia panis puerla est in substan̄ corporis chriū q̄ accidētia non celant angelis rerum quiditates; quelibet substāntia separet naturaliter loquendo p̄ intellectum videre potest intra dimensiones hostie nō esse substāntiam panis s̄ esse ibi substāntiam corporis chriū. Noster autem intellectus hoc videre nō potest q̄ p̄ accidentia deuenimus in cognitionem quiditatēs. Juxta illud quod habet in primo de anima. Accidentia cōferunt magnā ptem ad cognoscendū q̄ quid est. Incipit ergo nostra cognitione a sensu, et nulla ſda est sensibilis nisi mediantibus accidentibus, cum ergo in hostia sint accidentia corporis chriū mediante substāntia, et nullum accidentē corporis chriū nostrum sensum immutet s̄ ſolum appareant accidentia panis licet possimus ratiocinādo cōcludere q̄ nō implicat contradictionem nec est impossibile deo q̄ substāntia panis conuertatur in substāntiam corporis chriū. tamē substāntiam corporis chriū esse in hostia nec sensu nec imaginatione nec intellectu videre possumus, s̄ ſolum hoc fieri que videntur per ſpeculum in enigmate. Substantie autē separate non feruntur in cognitionem substāntiarum p̄ accidentia eo q̄ non intelligunt cum discursu. Immo q̄ ſimplis citer intuentur quiditates rerum: non est ſupra intellectum eorum naturaliter loquendo videre que substāntia et que natura habeat esse intra dimensiones hostie sicut non est ſu-

præ naturam nostri visus cognoscere quis color sit in superficie, quibuscumq; ergo dimensionibus propositis non latet eos que substantia sit intra dimensiones illas, et si intra dimensiones aliquas esset alia substantia q; prius: non latet eos illa substantia. Propter quod naturaliter loquendo ut substantia panis iam est conuersa in substantiam corporis christi non possumus dicere q; angeli videntes dimensiones panis decipientur, credentes ibi esse panis substantia cum reuelata facie videant quiditates rerum. Nam per dimensiones panis non deueniunt in cognitionem substantie, per nulla enim accidentia manuducuntur in notitiam quiditatis. Non est ergo supra naturam intellectus alicuius substantie separate videre christum in hostia existentem. Si queratur utrum demones quia sunt de numero substantiarum separatarum videant christum in hostia existentem cum talis visio non excedat intellectum alicuius substantie separate. Dici posset sic indicandum esse de christo existente in hostia sicut indicarem⁹ de Marie coniugio, loquendo de indicio prout spectat ad questionem propositam. Nam inter alias causas speciales quas habuit Marie coniugium hec fuit ut partus diabolo celaretur ut dicitur quarto sententiarium distinctione tricesima. Constat enim q; diabolus nisi esset diuina virtute prohibitus: videre potuisset virginem mariam intactam esse et virum non cognouisse, coniugium ergo ioseph naturaliter loquendo diabolo partum virginis celare non posset. In talibus ergo dicendum est q; ut ait Augustin⁹ tertio de trinitate capitulo octavo. Loquens de magis qui auxilio demonum et malorum angelorum fecerunt ranas et serpentes non tamen eorum auxilio facere potuerunt minutissimas muscas. Dicit q; hoc ideo non potuerunt quia permissi non fuerunt, potuissent si permissi fuissent. Ideo Augustinus ibidem vult q; illud quod angeli possunt per naturam non possunt per

Theorema

phibitionem. Ex verbis ergo suis ibidez potest talis distinc
cio colligi q̄ aliqua non possumus quia repugnant nature.
aliqua vero dicimur non posse, non quia sunt nature contra
ria s̄ q̄ prob. b̄emur et repugnant p̄missioni Dicamus ergo
q̄ naturaliter loquēdo ut loqui intendimus non repugnat
alicui substantie separate videre substantiaz corporis ch̄i p̄ in
tellectum in hostia existentem Credibile tamē est repugna
re p̄missioni, pbabile enim videtur q̄ deus tam excellens sa
cramentū celat aliquibus sbstantijs separatis et nō p̄mittit de
mones omnē illam h̄ie cognitionem de sacramento eucha
ristie quā naturaliter habere possent, sicut nō sinebat eos ha
bere omnem cognitionē de p̄tu virginis quā eoz natura
lis notitia exigebat Declaratū ē igitur quō substantia separa
ta videre p̄t ch̄m in hostia existentez qd̄ prima p̄s propo
siōis ap̄p̄ebat Restat ergo declarare scđm videlicet q̄
modum existendi ch̄i in hostia naturaliter nulla intelligen
tia comprehendit Quod de facili declaratur Nā modus ille
existendi supnaturalis est Nullum enī agens naturale p̄t
puertere aliquid in aliud actu p̄cessens. S̄ sol⁹ deus hoc
p̄t efficere ut supl⁹ dicebat. Que autē supnaturalia s̄ nul
la creatura naturaliter p̄prehendit. Ex hoc ei aliquid ē sup
naturale q̄ omnē naturā creatā supercedit Si ergo natu
ralis creatura supnaturalia p̄prehenderet; esset naturalis na
tura creatūrē s̄ oēz naturā creatā, t̄ sic idē b̄z idē seip̄sū exce
deret Nam natura creata est infra terminos creature, si er
go creatura supnaturalia naturaliter comprehendenteret;
ess̄ naturalis creatura illa infra t̄minos & supra t̄minos cre
ature Dicamus ergo q̄ sicut res creatas ex nihilo p̄ductas
angeli naturaliter p̄ intellectum vident, modum enī p̄ductio
nis rez ex nihilo eo q̄ supnaturalis sit nulla intelligentia cō
prehendit Sic ch̄m exitem i hostia naturaliter loquendo
et nisi sit prohibita q̄libet intelligentia p̄ intellectum videre
potest, modum autem existendi eius quia est supnaturalis
naturalis comprehendere nō p̄t aliq̄ sbstantia separata

Theorema.xx.

Quartus ut existit i hostia potissimum per intentionalia et spiritualia innotescit. utraqz enim ipsuz sic existentez aliqualiter imitantur **C**onstituta ppositio duo continet. quorum primuz est q in tentionalia representant chm in hostia existente. scdm vero q ipsum spiritualia imitantur. **P**rima autem aliquo modo est declaratn. **D**icibatur enim q intentionalia sic habet esse taz in medio q in organo qz sunt tota in toto et tota in pte. **S**imilitudo enim coloris est tota in toto aere et tota in quolibet puncto aeris. sic christus est totus in tota hostia. et totus in quolibz puncto hostie. **T**amen qz in hoc videmur contradicere superioribus dictis vbi ostendebatur q in pte punctali hostie christus esse non potest. Ideo declarabimus dubitationem superius tacitam videlicet q sic est christus in tota hostia et totus in quolibet puncto hostie sicut est tota intentio coloris in toto aere et tota i quolibet puncto aeris. **N**ec tñ est simplificer et absqz additione fatidum q in pte punctali hostie sit totus christus. Ad hmoi autem evidentiam aduertendu q pñctus dupliciter potest accipi. pot enim accipi pñctus vt de eo loquitur mathematicus et vt de eo loquitur pspctivus. **N**am thematicus autem loquitur de puncto pnt est principium et finis linee. et pnt est simpliciter aliud indivisibile. **V**nde in principio geometrie Euclides diffinit punctum p carentia pti um dicens. **P**unctus est cuius ps non est. **E**t sic accipiendo punctum in punto aeris non est aliqua similitudo coloris punctus enim sic acceptus no est susceptius alieius impressionis. pspctivus vero no sic accipit punctum. s punctum nominat minimam ptrem aeris susceptiu spex intentionalium. **N**am si in aere non sit dare minimum vt aer consideratur vt quid continuu est tamen dare minimum in aere vt est susceptius speciez intentionalium. posset ei accipi ita modum de aere q si ylterius diuidetur non posset ibi susci-

Theorema

pi aliqua similitudo interionalis Causa autem quare mathematicus accipit pyramidum ut dicit quid omnino indivisible ex hoc sumi potest quod a mathematico potissimum consideratur quantum si ergo loquitur mathematicus de indivisibili; loquitur de eo ut non dividitur prout est continuum et prout est quantum. Cum ergo quodlibet continuum et quodlibet quantum sit divisibile in infinitum quod non sit quantum ex non quantis oportet quod illud est divisibile in genere quantitas esse omnino punctale. Perspectivus autem non intendit tractare de linea simpliciter sed de linea visuali cum ergo loquitur de indivisibili non loquitur de indivisibili secundum quantitatem sed secundum actionem et passionem accipiendo actionem et passionem largam secundum quod visibile videtur agere in medium et in sensum imprimendo speciem suam in ipsa et secundum quod sensus et medium patiuntur a sensibili suscipiendo speciem et similitudinem eius Cum ergo dicit perspectivus quod quilibet punctus albedinis se facit in quolibet punto aeris per punctum albedinis non intelligit punctum implicite sed intelligit minimum partem albedinis potentem imprimere sicut similitudinem suam in aere Nam cum superficies sit proprium et immediatum sibi certum coloris quod punctus nec est superficies nec pars superficii In punto nec est albedo nec pars albedinis oportet ergo per punctum albedinis intelligere partem minimum albedinis potentem seruare al generare suam speciem in medio et per punctum aeris intelligere minimum partem aeris potentem illam speciem genitam suscipe. Est ergo tota intentio albedinis in toto acre et tota in quolibet punto aeris accipiendo punctum aeris ut accipit perspectivus non ut accipit mathematicus Sic est totus christus in tota hostia et totus in quolibet punto hostie non accipiendo punctum ut de eo loquitur geometra sed accipiendo minimum et indivisible ut potest accipi in naturalibus Nam sicut distinguebamus quod est punctus mathematicus et est punctus perspectivus sic distinguere possumus quod est minimum ut de eo loquitur geometra

.X.

tra. et est minimum ut de eo loquitur naturalis. Minimum
 enim apud geometram est omnius indivisible fm quanti/
 tatem sed minimum apud naturalem est indivisible fm acti/
 onem. Dicit enī naturalis minimā aquam et minimam car/
 nem que si vltius diuidetur: non habent actionē car/
 nis et aque. et quod est sc̄ minimum non est punctale s̄ est
 quātū. Sic ergo bene consideramus sicut accipit perspectivus
 minimum fm actionem et passionem intentionalem. sic acci/
 pit naturalis minimum fm actionem et passionem realem
 vt sicut dicitur caro minima apud naturalem que fm rea/
 lem actionem potest habere operationem vel actionem car/
 nis sic dici potest albedo minima apud perspectivum que s̄
 diuidetur non haberet intentionaliter operationem albe/
 dinis Unde sicut naturalis dicit q̄ ē caro fm specie et caro
 fm materiam. sic posset distinguere perspectivus q̄ est albe/
 do fm speciem et albedo fm materiam. et appellaret albedi/
 nem fm speciem illam que fm se accepta generare posset
 suam similitudinem in aere et intentionaliter immutare me/
 dium sicut appellat naturalis carnem fm speciem que po/
 test realiter conuertere ad se alimentum et habere actiones
 et operationem carnis Innotescit ergo nobis christus p̄ inten/
 tionalia et modus existendi intentionalium imitatur mo/
 dum existens quem habet christus in hostia. q̄ sicut tota
 intentio coloris est in toto aere et tota in qualibet parte ae/
 ris. accipiendo p̄tem aeris fm formam ut accipiendo p̄tem
 que potest habere operationem aeris in suscipiendo intentionē
 coloris que ps idem est qd̄ p̄nt⁹ perspectiv⁹. Sic tot⁹ christ⁹
 est in tota hostia et totus in qualibet pte loquendo de parte
 fm formā in qua p̄t reseruari species pants que ps potest
 dici minimum apud naturale. Ex q̄ apparet q̄ sicut ptes ho/
 stie in qb⁹ p̄ se habet esse ch̄ius non sunt infinite s̄ finite sic
 p̄nta et ptes aeris in qb⁹ habet esse intentio coloris non
 sunt infinite s̄ finite. Et ergo tot⁹ ch̄ius in tota hostia et to/
 tus in qualibet punto sicut est tota intentio coloris in to/
 to aere et tota in qualibet punto accipiendo punctum i ho/

Theorema

stia ad similitudinem pūcti accepti in pspectiva Verum qā magis proprie loquitur de pūcto mathematicus q̄ faciat p sp̄ctivus Ideo simpliciter loquendo non est concedendum ch̄m esse in pte punctali hostie tñ cum additione non est i cōueniens hoc concedere Nam si concedimus ch̄m esse in quolibet punto hostie sicut est intentio coloris in quolibet punto acris ppter additionem dicit similitudinis patet nō esse intelligendum de pūcto simpliciter et absolute ut de eo loquitur geometra sed intelligendum eset de punto ut de eo loquitur pspctivus Nō est ergo abiencia noticia quā possumus habere de christo existente in hostia p intentio nes exsistentes i medio His at viis restat ostendere quos modo sp̄nalia imitanc ch̄m existentē i hostia de quo breui transibimus q̄ de hoc in sequenti ppositione diffusus tractabitur Notandum igitur q̄ sp̄nales substantie p se non dividuntur loquēdo de sp̄nali bus substantijs quibus cōpetit i telligere tales enim appellamus sp̄nales substantias Nam omnis intelligentia est substantia que non dividitur ut dici tur i libro de causis Quod non solum veritatem habet de intelligentijs prie sumptis sed etiam verum est de animabus rationalib⁹ que non debent dici intelligentie nisi large Nulla ergo sp̄nalis substantia p se dividit nec etiam p accidentē potest dividī cū non educantur de potentia corporis Ubiquis ergo est angelus et anima ibi est sed m̄ sui totalitatem Imitantur ergo sp̄nalia ch̄m existentem in hostia q̄ sicut est totus ch̄rus in tota hostia et totus in qualibet pte sic est tota anima rationalis in toto corpe quod informat et tota in qualibet pte et tot⁹ angel⁹ est in toto corpe in quod operatur p̄t totus in qualibet pte;

Theorema. xxi.

Qristus ut existit in hostia per spiritua lia magis quaz p intentionalia innot